

Stanje: januara 2010!!

Pregled aktualnih stališč in pobud

Predmetnik

1. Število predmetov v tretji triadi je preveliko (npr. 14–15 v 8.r.).
- Predlagamo koncentriranje ur pri večini 1- in 1.5-urnih predmetov (z izjemo LV in GV), npr. premik predmeta *etika in družba* iz 7. in 8.r. s po 1 uro tedensko v 9.r. z dvema urama tedensko.
2. Nasprotujemo uvajanju drugega tujega jezika na s sedanjim zakonom predpisan način. Sedaj uveljavljeni način (v okviru izbirnega predmeta) je ustrežnejši, saj ga izberejo učenci, ki imajo za to interes in jim učenje dodatnega tujega jezika ne povzroča učnih težav.
3. Predlagamo uvedbo oz. povrnitev 3. ure ŠV za vse učence (npr. v zadnji triadi namesto športnih IP).
4. Fleksibilnost predmetnikov je v zakonu preohlapno definirana. Ure naj se izravnajo znotraj enega ocenjevalnega obdobja in ne šele v šolskem letu.
5. Namesto z zakonom predpisanih dveh ur IP v zadnji triadi bi bilo bolje predpisati obiskovanje dveh IP.
6. Spisek možnih IP naj bo krajši in bolj premišljen. Veliko je vsebinsko sorodnih enoletnih predmetov, kar povzroča težave pri izbiranju. Šole bi lahko obvezali k širšemu spektru ponujenih predmetov.

Ocenjevanje

7. V pravilniku o ocenjevanju je nujno zmanjšati število potrebnih ocen pri 1- in 1,5-urnih predmetih (sedaj: 3 ocene na ocenjevalno obdobje!).
8. Pravilnik o ocenjevanju je potrebno prilagoditi specifičnosti dela in osnovnemu namenu t.i. "vzgojnih" predmetov (ŠV, LV in GV). Sedanje stanje navaja na faktografsko podajanje in preverjanje znanja namesto vzgajanja naklonjenosti do športa, glasbe in likovne umetnosti.
9. Odpreti je potrebno razpravo o smiselnosti številčnega ocenjevanja teh predmetov, zlasti ŠV.
10. Rezultati NPZ naj se ne vpisujejo v spričevala, saj po trditvah šolskega ministrstva in stroke *niso* objektivno merilo učenčevega znanja.
(Če pa morebiti vendarle so, naj se upoštevajo pri vpisu na srednje šole z omejitvijo vpisa enakopravno s šolskimi ocenami in ne le kot sekundarni kriterij – pa še to le s posebnim soglasjem staršev).
11. S pravilnikom naj se prepove neprostovoljno ustno ocenjevanje znanja 3 dni po zimskih počitnicah, saj so te namenjene prvenstveno počitku in ne učenju.
12. Potrebno bi bilo omejiti skupno število in razporeditev neprostovoljnih projektnih nalog za oceno (seminarji, plakati), podobno kot že velja za pisna preverjanja znanja.

Diferenciacija

13. Pri izvajanju nivojskega pouka (8. in 9. r.) naj bodo pisni testi za učence vseh nivojev obvezno enaki oz. primerljivi, ocene pa ne vnaprej limitirane.
14. Pravilnik o diferenciaciji ne vsebuje določila za primer, ko svet zavoda ne bi sprejel predloga vodstva šole. Predlagamo, da se v takem primeru avtomatsko podaljša izvajanje obstoječega modela za 1 leto.
15. V 8. in 9. r. naj zakon ob predpisanih oblikah diferenciacije dovoli tudi izvajanje nivojskega pouka s fleksibilno zunanjo diferenciacijo (t.j. do obsega 25% ur in neformaliziranim prehajanjem med nivoji), kar je edina dovoljena oblika diferenciacije v 4.–7. r.
16. Predvidevamo, da je že bila opravljena temeljita strokovna evaluacija izkušenj in rezultatov učenja z različnimi modeli in prosimo za trenutno razpoložljive rezultate!
17. Vsakoletni postopek izbire modela diferenciacije (za Mat, Slo, TJ v 8. in 9. r.) nepotrebno obremenjuje delo in odnose na OŠ. Pričakujemo, da šolska oblast na strokovni osnovi poišče najboljši odgovor na to vprašanje.

Vzgojni načrt

18. Od šolskega ministrstva pričakujemo, da pripravi in predstavi strokovno podprte in pravno konsistentne modele vzgojnih načrtov oz. njihovih posameznih elementov.
19. Določila ZOŠ glede vzgojnih načrtov in šolskega reda bi morala veljati tudi za zasebne, ne le za javne OŠ.

Merila za vpis v srednje šole z omejitvijo vpisa

20. Ugotavljamo, da so bili dosedanja razgovori z MŠŠ neuspešni; slednje po naših informacijah ni izpolnilo niti sklepov z dveh sestankov v širši zasedbi v š.l. 2007/08. Ponovno pozivamo ministrstvo, da problem neustreznosti teh meril obravnava s potrebno skrbnostjo in na podlagi usklajevanja pobud in argumentov vseh zainteresiranih skupin pripravi ustrezen koncept sprememb. (Pobudo z nekaj argumentacije smo ministru Lukšiču predstavili v dopisu z dne 3.2.2009.)
21. Nekaj vsebinskih stališč:
  - problematično je enakopravno seštevanje vseh zaključnih ocen iz zadnjih 3 let. Gre za tri leta trajajoč sprejemni izpit, ki nepotrebno obremenjuje klimo v razredu.
  - potrebno bi bilo dati več poudarka manjšemu številu predmetov, ki razvijajo in preverjajo strateška znanja in sposobnosti (matematika, slovenski in angleški jezik, morda še kakšen);
  - merila naj ne vsebujejo ocen ŠV, LV, GV ter etike (v praksi neenoten pristop k ocenjevanju, zelo neugodni povratni pojavi na pouk);
  - samo šolske ocene ne predstavljajo objektivne in kvalitetne osnove za selekcijo; potrebno bi bilo kombinirati več elementov;
  - priznanja s tekmovanj v znanju so lahko koristno dopolnilo sistema, vendar ne smejo imeti pretirane vloge;

- ločeni sprejemni izpiti po posameznih srednjih šolah niso sprejemljivi (logistične težave, stres);
- v kolikor obstajajo dobri strokovni razlogi proti uporabi rezultatov NPZ, je sprejemljivo uvesti dodaten prostovoljen preizkus, če je organiziran na način, ki čim manj dodatno obremeni učence;
- za vse splošno-gimnazijske programe je nujno uporabiti enotna merila; različnost točkovanja po posameznih srednjih šolah naredi zlasti drugi krog vpisnega postopka netransparenten;
- za drugi krog vpisnega postopka bi bilo nujno pustiti prost večji delež mest, vsaj 20%;
- razmisliti je potrebno o možnosti eno-krožnega postopka (po zgledu vpisa na visoke šole);
- zaradi strokovnih nejasnosti in razhajanj glede posameznih elementov bi bilo morda najbolje izhajati iz sistema ob koncu osemletke (2001-2005), z le nujnimi dopolnitvami;
- morebitne vsebinske novosti je potrebno uvajati previdno in premisliti dinamiko (nobene retroaktivnosti!).

Učni materiali

22. Šolske torbe so pogosto (zlasti v 6.–8. r.) še vedno težje od normativa IVZ (največ 10% telesne teže). V pravilnik o potrjevanju učnih materialov naj se doda določilo, da se lahko potrdijo le učbeniki z maso do 400 g, in delovni zvezki pod 150 g.

Za predmete z bistveno obsežnejšim gradivom se lahko le-to izda v dveh ali več zvezkih.

Predlagano zmanjšanje glede na sedanje stanje je nekaj večje pri delovnih zvezkih, saj so ti zaradi tekmovanja na trgu izrazito razkošni (cena!). Namenjeni naj bodo izključno vaji in temu primerno oblikovani; po uporabi se praviloma zavržejo.

23. Predlagamo vrnitev k potrjevanju delovnih zvezkov (za vsaj minimalen nadzor nad kvaliteto, težo ipd.)

24. Glede na majhnost trga bi kazalo razmisliti o vodenju vsebinskih natečajev za pripravo in odobritev manjšega števila učbenikov za posamezen predmet. Zaradi povečane naklade in lažjega načrtovanja založb posledično pričakujemo padec cen, ob primernem vodenju natečaja pa tudi dvig kvalitete. Konec koncev se v nakup učnih materialov stekajo tudi izdatna javna sredstva.

Ostalo

25. Vprašljiva je smiselnost štirih celotedenskih (oz. 9-dnevnih) prekinitev šolskega dela. Združevanje praznika z najbližjim vikendom (3-5 prostih dni) bi zadoščalo za oddih, delo pa bi se porazdelilo na več šolskih dni. (Staršem ostaja na razpolago še 5 "ministrovih dni".)

26. Pri nacionalnem projektu odkrivanja in posvečanja nadarjenim učencem pogrešamo konkretne strokovne napotke oz. ustrezno izobraževanje učiteljev.

27. Ne strinjamo se z zmanjšano vlogo staršev pri upravljanju OŠ po zadnji spremembi ZOFVI (povečanje števila delavcev v svetih OŠ s sedanjih treh na pet, ob po treh predstavnikih staršev in lokalne skupnosti). Razlog za večjo prisotnost delavcev v svetu šole ne more biti povečana strokovna avtonomija OŠ, saj ne gre za strokovno telo ampak organ upravljanja. Ker so v svetih srednjih šol po novem trije starši in dva dijaka (skupaj torej

enako število »uporabnikov«, kot predstavnikov šole) bi bila ustrezna sestava svetov OŠ 5 delavcev, 5 staršev in 3 predstavniki ustanovitelja.

28. V predlogu novega zakona o šolski prehrani so učenci v OŠ obravnavani neenakopravno glede na srednješolce. Ker gre za najbolj občutljivo in nesamostojno skupino zahtevamo, naj bo zagotovljena individualna subvencija za prehrano v OŠ nominalno vsaj enaka tisti za dijake oz. študente.

Ljubljana, 22. 12. 2009